

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 6.2

Đoạn kinh 4 (A.N)

«Dve’me, bhikkhave, puggalā loke uppajjamānā uppajjanti bahujanahitāya bahujanasukhāya, bahuno janassa atthāya hitāya sukhāya...

Katame dve?

Tathāgato ca araham sammāsambuddho, rājā ca cakkavattī. Ime kho, bhikkhave, dve puggalā loke uppajjamānā uppajjanti bahujanahitāya bahujanasukhāya, bahuno janassa atthāya hitāya sukhāya...»ti.

«Dveme, bhikkhave, puggalā loke uppajjamānā uppajjanti acchariyamanussā.
Katame dve?

Tathāgato ca araham sammāsambuddho, rājā ca cakkavattī. Ime kho, bhikkhave, dve puggalā loke uppajjamānā uppajjanti acchariyamanussā»ti.

«Dvinnaṃ, bhikkhave, puggalānaṃ kālakiriya bahuno janassa anutappā hoti.

Katamesaṃ dvinnaṃ?

Tathāgatassa ca arahato sammāsambuddhassa, rañño ca cakkavattissa. Imesaṃ kho, bhikkhave, dvinnaṃ puggalānaṃ kālakiriya bahuno janassa anutappā hoti»ti.

«Dve’me, bhikkhave, thūpārahā.

Katame dve?

Tathāgato ca araham sammāsambuddho, rājā ca cakkavattī. Ime kho, bhikkhave, dve thūpārahā» ti.

Từ vựng đoạn kinh 4

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Dvi	Hai	Số đếm
2	Ayaṃ/imaṃ	Người này, người kia Cái này, cái kia	Đại từ nhân xưng/chỉ định ngôi 3
3	Bhikkhu	Tỳ Kheo	Danh, nam
4	Puggalo	Người	Danh, nam
5	Loko	Thế gian	Danh, nam

6	Uppajjamāna	Sinh ra	Hiện phân
7	Uppajjati	Được sinh ra	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
8	Bahu	Nhiều	Tính
9	Jano	Người	Danh, nam
10	Hitam	Lợi ích	Danh, trung
11	Sukham	Sự an lạc	Danh, trung
12	Bahuno	Nhiều [gián bỏ cách, số ít, nam tính]	Tính
13	Attho	Lợi ích	Danh, nam
14	Katamo/katamaṃ/katamā	Cái gì	Đại từ nghi vấn
15	Tathāgato	Như Lai	Danh, nam
16	Ca	Và, hoặc	Phụ
17	Arahant	A La Hán	Danh, nam
18	Sammāsambuddho	Chánh Đẳng Giác	Danh, nam
19	Rājant	Vua	Danh, nam
20	Cakkavattin	Chuyển luân	Tính
21	Rājant Cakkavattin	Chuyển luân vương	Cụm danh từ
22	Kho	Quả thực, thực sự	Phụ
23	Acchariya	Phi thường, kì diệu	Tính
24	Manusso	Người	Danh, nam
25	Kālakiriyā	Cái chết	Danh, nữ
26	Anutappa	Đáng thương tiếc	Tính
27	Hoti	Thì, là	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
28	Thūpāraha	Xứng đáng được xây tháp thờ	Tính

Ngữ pháp đoạn kinh 4

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 4
1	Động từ kết nối [Linking Verb, Copula]	Cũng như tiếng Anh, Pali có một lớp động từ gọi là động từ kết nối [Linking Verb, Copula], đây thực chất là các động từ dùng cho câu đẳng lập. Động từ kết nối phổ biến nhất của Pali là [Hoti]: [A hoti B] = [A là B], tức [hoti] kết nối [A] với [B].	puggalā... uppajjanti acchariyamanussā

		Động từ [Uppajjati] thỉnh thoảng cũng được dùng làm động từ kết nối: [A uppajjati B] = [A sinh ra làm B], trong đó, [A] và [B] là danh từ chủ cách	

Đoạn kinh 5 (SN)

Tameva vācaṃ bhāseyya - yāy'attānaṃ na tāpaye;
pare ca na vihiṃseyya - sā ve vācā subhāsītā.
Piyavācameva bhāseyya - yā vācā paṭinanditā;
yaṃ anādāya pāpāni - paresaṃ bhāsate piyaṃ.
'Saccaṃ ve amatā vācā' - esa dhammo sanantano;
'sacce atthe ca dhamme ca' - āhu, 'santo paṭiṭṭhitā.'

Từ vựng đoạn kinh 5

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	So/taṃ/sā	Người đó, vật đó	Đại từ nhân xưng/chỉ định ngôi 3
2	Eva	Chỉ, chính	Phụ
3	Vācā	Lời nói	Danh, nữ
4	Bhāseyya	Nói	Động, chủ động, cầu khiến
5	Yo/yaṃ/yā	Người mà, cái mà	Đại từ quan hệ
6	Attan	Mình, bản thân	Danh, nam
7	Na	Không	Phụ
8	Tāpaye	Giày vò, thiêu đốt	Động, chủ động, cầu khiến
9	Paro	Người khác	Danh, nam
10	Ca	Và, hoặc	Phụ
11	Vihimseyya	Gây hại, hãm hại	Động, chủ động, cầu khiến
12	Ve	Quả thực, thực sự	Phụ
13	Subhāsita	Được khéo nói	Quá phân
14	Piya	Thích ý, đáng thích	Tính
15	Paṭinandita	Được đón nhận nồng nhiệt	Quá phân
16	Ādāya	Nắm bắt, nắm giữ	Động từ bất biến
17	Pāpaṃ	Cái ác, việc ác, lời ác	Danh, trung
18	Bhāsate	Nói	Động, hiện tại, chủ động, mô tả, phản thân
19	Saccaṃ	Sự thật	Danh, trung
20	Mata	Chết	Tính

21	Eso/Etaṃ/Esā	Người đó, việc đó	Đại từ nhân xưng/chỉ định ngôi 3
22	Sanantana	Vĩnh viễn, bất diệt	Tính
23	Attho	Lợi ích	Danh, nam
24	Dhammo	Pháp	Danh, nam
25	Āha	Nói	Động, bất định, chủ động
26	Sant	Người tốt	Danh, nam
27	Patitṭhita	Trụ vững	Tính

Ngữ pháp đoạn kinh 5

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 5
1	NA	NA	NA

Bài đọc thêm

[1] No bhāseyyāmi tvam dhārema mahantaṃ nāmantī; kataṃ hi te no kammaṃ mahakammarahaṃ (Song cú Latin – Urbano Appendini)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	No	Không	Phụ
2	Bhāseyya	Nói	Động, chủ động, cầu khiến
3	Tvam	Anh, bạn	Đại, nhân xưng 2
4	Dhāreti	Mang, có	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
5	Mahant	Lớn	Tính
6	Nāmaṃ	Tên tuổi	Danh, trung
7	(i)ti	[trích dẫn]	Phụ
8	Kata	Được làm	Quá phân
9	Hi	Quả thực, bởi vì	Phụ
10	Te	Anh, bạn [sở hữu, gián tiếp, dụng cụ cách số ít]	Đại, nhân xưng 2
11	Kammaṃ	Việc làm	Danh, trung
12	Araha	Xứng đáng	Tính
Ghi chú ngữ pháp		[Nāmantī] = [nāmaṃ] + [(i)ti] [mahakammaraha] = [mahant] + [kamma] + [araha]. Lưu ý: trong từ ghép, nguyên mẫu [mahant] biến thành [maha]	
Câu gốc Latin		<i>Non umquam magnum te dicam nomen habere; ni vere magno nomine digna geras</i>	

[2] Karohi yathā katam bhavē te (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Karoti	Làm	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
2	Yathā	Như, giống như	Phụ
3	Kata	Được làm	Quá phân
4	Bhave	Thì, là	Động, chủ động, cầu khiến
5	Te	Anh, bạn [gián bố, sở hữu, dụng cụ cách số ít]	Đại, nhân xưng 2
Ghi chú ngữ pháp		@ Cấu trúc nói trống @ Chú ý xác định biến cách và chức năng của [te]	
Câu gốc Anh hiện đại		Do as you would be done by	

[3] Dehi sunakhassa pāpasilokaṃ vā bhavēyya olambito (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Dehi	Cho, tặng	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
2	Sunakho	Con chó	Danh, nam
3	Pāpa	Ác, xấu	Tính
4	Siloko	Tiếng, danh tiếng	Danh, nam
5	Vā	Và, hoặc	Phụ
6	Bhavēyya	Thì, là	Động, chủ động, cầu khiến
7	Olambita	Bị treo [cổ]	Quá phân
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		Give a dog a bad name and hang him	

[4] Kusalataraṃ hoti ādātum karā himsāya (Cicero)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Kusalatara	Tốt hơn, thiện hơn	Tính
2	Hoti	Thì, là	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
3	Ādātum	Nhận, đón nhận	Động, nguyên mẫu
4	Karaṃ	Việc gây ra	Danh, trung
5	Himsā	Tai hại, thiệt hại	Danh, nữ
Ghi chú ngữ pháp		@ [Ādātum] có thể xem như tương đương một danh từ chủ cách @ Cấu trúc so sánh hơn = [Tính từ so sánh hơn] + [xuất xứ cách]	
Câu gốc Latin		Accipere quam facere praestat injuriam	

[5] Palobhitam mano micchādharmena paṭikkhipati seyyam // palobhitam mano micchādharmena paṭikkhipi seyyam (Horace)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Palobhita	Bị thu hút, bị cám dỗ	Quá phân
2	Manas	Tâm	Danh, trung
3	Micchā	Sai trái	Trạng
4	Dhammo	Pháp, sự vật	Danh, nam
5	Paṭikkhipati	Từ chối	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
6	Seyya	Tốt hơn	Tính
7	Paṭikkhipi	Từ chối	Động, bất định, chủ động, mô tả
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Latin		<i>Acclinus falsis animus meliora recusat</i>	